

JUHÁSZ ZSUZSANNA

Egy kortyinka álom

AVAGY: HÁNYTASD MEG A TIGRIST

Már egész nagy rutinom van. Tényleg, mintha autót vezetnék, pedig csak magamat vezetgetem.

Át ezen a nyüzsgő, bolond koron, amikor is mintha nagy természeti katasztrófa előtt lennénk.

Mindenki fut, rohan, hogy még utoljára beszerezzen ezt-azt. Bespájzoljon alaposan, vagy amennyire csak a pénze engedi. Csak éppen azt nem tudja senki, milyen katasztrófa előtt állunk, mit is kellene gyorsan beszereznünk, és mennyit. És közben oda-odaszólogatunk, beszélünk szeretteinknek, hogy milyen kár, hogy nem vagyunk szerzőközelben. Mert pár hektár termőföld vagy egy bombabiztos kotongyár azért nem jönne rosszul.

Az eltartana az idők végezetéig. Mert szaporodni nem nagyon akar senki. Csak úgy csinál. Mintha élvezné. Pedig hát kínjában inkább, akár egy jó nagyot csak, utol-sót, mielőtt beüt a mennykő.

Míg én koromnál fogva nem tehetek mást, csak túlélni. Túlélni ezt az átmeneti kort, ezt a rohangálást. Ezt a másod- és harmadállásos pénzkeresési formátumot. *Tetején* még mindig ezzel a patriarchális társadalommal. Tehát főzök, sütök, mosok, takarítok, és mivel nem tudok háromfelé szakadni, tudományos alapokon kutatom a lehetőségét, hogy hátha mégis.

Mert tegnap pl. szerintem félálomban dolgoztam át a fél munkanapot. Ezzel nincs gond, ez nekem már régóta megy. Képes vagyok egyszerre használni a két féltekémet. Röhögve. Mert a jobb se hülye, virtuális feladatokban verhetetlen, ritmikus mozgásban kiváló, és valamennyire még beszélni is tud. Rutinmunkához, szolgálomunkához untig elég a jobb is. A ballal pedig közben jól elszórakoztatom magam, hogy el ne aludjak, vagy ne öljön meg az unalom. Vagy ne rohanjak ki a világból egy kis ingerért. Mert az embert tényleg gyönyörködteti a változatosság, és nem csak a szerelem. Viszont így is álmos voltam nagyon, majd elepedtem egy korty álmocská után.

Mert álmodni muszáj, az alvásidőnkben ugyan csak párszor álmodunk, és csak pár percig. De álmodni muszáj. Ha nem álmodó alvászakaszunkban ébresztenek fel, semmi bajunk nem lesz, de ha akkor, mikor álmodunk, megzakkankunk.

Remegős nyuszik leszünk pár nap után, és hallucinálni-vizionálni kezdünk. Mint alkoholisták a delíriumban, mikor túl sokat vagy csak keveset isznak. Szóval delirálunk, ha nem hagynak bennünket álmodni. Jó pszichológusaink erre már rájöttek. Csak arra nem, hogyan lehetne lecsökkenteni az alvásidőt, hogy jusson idő másodállásra is.

Mert ezek szerint csak álmodni muszáj, igazából elég lenne naponta másfél óra álom és semmi más. Semmi körítés, semmi ágyikó, pihe-puha párna. Csak és egyedül a képesség, hogy mihelyt behunyod a szemed, azonnal álmodni láss. És ez nekem mostanában elég jól megy. Tudok aludni ülve, buszon, konyhában, véccélőlkén. Fekve, elnyúlva már kezd nem is igazi lenni. Jól összekucorodva, mint a süni, az jobb, ismerősebb, otthonosabb már nekem.

Meg a kanink is felbátorodott. Itt a tavasz is, a múltját is, a rosszat kezdi lerázni magáról. Hát ugat, és ember legyen a talpán, aki így is tud aludni.

Jut eszembe, állva még nem próbáltam. Nem merném rábízni magam a buszon a kapaszkodóba kapaszkodó kezemre. Bár pár hónaposan még ez is menne. Egy pár hónapos csecsemő röhögve képes lógni egy rúdon, teljes súlyát megtartva. Mint egy kismajom, aki az anyja mellszőrébe kapaszkodva tölti élete első pár évét.

És bár az ember lejött a fáról, és kimerészkedett a szavannára, ahol kevés a fa és sok a predátor, azért olykor vissza-visszafutott rá. Napi és átvitt értelemben is. Nappal le, éjszaka föl. És mindig arra a fára, ahol éppen érte az este. De előbb persze látta, megtapasztalta, hogy aki eljött túl korán vagy leasett, abból vacsora lett. Végül is, akik most élünk, mind olyan őstől származunk, aki nem jött le és nem is esett le pirkadatig. És mit csinált ott?

Mi volt az első dolga. Persze, kiverte, hogy megnyugodjon, és tudjon gondolkodni, eltervezni a következő lépést. De nem volt ilyen lépés, reggelig biztosan nem. Hát jól megkapaszkodott, ölelte a fát odafönt, vagy csak ült egy vastag ág tövében és gajdolt, átkozta a sorsát, nyafogott, mint egy kisgyerek, de anyuci nem jött, csak a tigris, hát gyorsan befogta a száját. És önuralmat gyakorolt. Tehát nem, nem a szex volt, amin az ember először uralkodott, nem a farka után mehetnékn. Hanem a kétségbeesésén és a tettvágyán, uralkodó vágyán, mert a tigris nagyobb és erősebb volt nála. És a férfiak tényleg jobban uralkodnak az érzelmeiken, parancsolni is tudnak, de engedelmessé válnak is. Legelőször önmaguknak. Önfenntartó célból mindenképp. De persze éreznek, csak nem mutatják ki, vagy csak aztán, a baj múltával mesélnék kocsmában meccsről, munkáról, nőszerzésről.

És akkor az ősrünknek muszáj volt megtanulni elszórakoztatni magát. Biztos *replayezett*, visszajátszotta hogy volt, mint volt, hogy a fára került. Mit hibázott, hogyan csinálná másképp? És a két tekéje megjegyezte, egy életre szólóan a hibát. A bal teke úgy, hogy el is tudja majd mondani, mutogatni a társainak, a jobb meg képekben őrzött meg mindent. A velük járó érzelmekkel együtt, ugyanis a két teke közt összeköttetés van, nem volt nehéz. Aztán meg előre képzelgett, milyen lesz reggel lejutni és hazamenni, és az is jó lesz. És képzelgése közben elaludt, és a jobb tekéje tovább dolgozott. Gyártotta a képeket, szórakoztatta őt, mozdulatlaná merevítvé. És lekapcsolta magát valahogy a bal tekéről, isten tudja hány tíz vagy száz év alatt, hogy szabadon gyárthassa a képeket. Szórakoztassa a mozdulatlanságra kényszerülő embert. Akinek ültében lecsuklott a feje és felébredt, vagy csak feljebb ébredt. És nem álmodott, csak volt, mint egy darab fa a fán. És volt, hogy pisilni kellett, vagy egy hiéna kacagása riasztotta fel. Vagy elzsibbadt a karja, és arra ébredt fel. De aztán újra kép-

zelgett, majd álmodott tovább. A bal teke nélkül, az okos, kekec, ellenőr tekét kizárva valahogy. Mert az, a tulajdon bal tekéje ébresztette volna fel mindig, sokszor – ennyi hülyeség láttán, amit a jobb előállított kínjában. Mert a jobb teke az érző tekénk, a jobb, amelyiknek jelen időben kell gondolkodnia, beleállni a helyzetekbe, tenni gyorsan bármit, azonnal. De a szívünkre, érzelmeinkre hallgatva. Így jön rá sok hősi férfi vagy nő, hogy ő tulajdonképpen nem akart hős lenni, meghalni se akart, csak ott volt egy gyerek pl., ő meg egyszerűen csak ki akarta kapni vízből. A cápára meg nem gondolt. Eszébe se jutott, és kész.

És így az ember akarva-akaratlan megtanult álmodni. Elnyomni a kételyeit, lásd: bal teke, és hagyni magát mozzimatni a jobb tekéje által. Megőriztetni a fán reggelig.

És mert már nincs fánk és tigrisünk, mégis álmodnunk kell. Mert vannak, de még mennyi! Jelképes tigriseink, hiénáink, és derekunkat nyomó fatörzsünk, és alattunk recsegő ágaink. És nem hagynak aludni. Pedig hát a gyerekek, idősek kapaszkodva alszanak, ott a maci, a párnacsücsök. És oldalra fordulva, magzatpózban alszanak. S ha fáj is valamijük, még inkább. Még jobban összekucorodva, fél babrálva félálomban a huzaton. De ha megriasztjuk őket, még meg is kapaszkodnak benne azonnal. Ha felriasztjuk őket álmukból.

És te, szegény álmatlan, ne számolj bárányokat, se oda, se visszafelé. Inkább képzelj el egyet, egyetlenegy. És merülj el a puhaságában a szőrének. Merítsd bele az arcodat, kezedet. De előbb, hogy elfáradj, fuss fel egy fára, és csak aztán zuhanj az ágyadba. Mert az emberős hosszan készülődött. Volt, hogy minden nap más fára rakott ágyat, ahogy a szükség hozta. De sötétedés után mindig el kellett bújni, nyugton kellett maradnia. Hát te is kapcsolódj rá az alvásra kicsit. Fuss el ténylegesen egy valódi fáig, ereszd ki a gőzt a testedből, izmaidból, ha maradt. Ha estére még mindig maradt benned szuffla. Tornázz vagy táncolj egyet a művi fád alatt otthon, de adj bele apait, anyait. És érezd a sikert, a győzelmet a tigrised felett, hogy igenis, akkor is te értél előbb egy fához, és nem ő. Tehozzád. Hogy ma megint nem lettél vacsora. És ha van, vidd magaddal az élő alvómacidat, a csajt vagy pasit, akivel aludni tudsz.

És ne kérdezd, miért? Miért éppen ő az, akivel aludni tudsz. Millió oka van annak, s a legfontosabbat úgyis csak te tudod egyedül. Hogy bírod, hogy csipéd és kész. És fogd csak meg a *csücskét*, kézzel vagy szájjal. Kezét, mellét, bármijét, és szorítgasd gyengéden, és szopogasd, nyalogasd finoman. Nincs abban semmi, ha segítetek egymásnak elaludni, elfelejteni a tigrist a fa alatt.

Hisz' ezt szabad még a babáknak, és a már elaggottaknak is. Szorítgatva, cuppogva álomba zuhanni. És törődj bele, hogy a jó fene tudja, mitől is nem tudsz elaludni, higgy nekem, pszichológus vagyok, hogy nem tudja senki, még te sem, hogy mi zavar igazán, mi a fő oka, hisz' ahhoz a jövőt kellene ismerni, és tenni most valamit az elkerülésére. Mert lehet, hogy egyszer elhagynak, de neked most kell elaludni, lehet, hogy egyszer függő leszel, pénz, pia, szex, kaja vagy bármilyen függő, hisz' az ember megteheti már, hogy habzsoljon, bármit számolatlan vegyen magához. Mert nincs benne genetikai gát. Semmilyen gát nincs, mert hosszan, sokáig, évtizedekig éppen hogy a szűkösséghez volt szokva. A természet nem engedte elkutyulódni.

Sovány volt, karcsú, gyors és precíz, takarékos mozgású, bőséget szexben, kajában, biztonságban csak ritkán látott. Hát nem alakult ki rá gát, evolúciós stop. Szóval lehet, hogy függő leszel, vagy a fiad lesz az, és kisémmiz öreg napjaidra. De neked most kell elaludni. És lehet az is, hogy elveszik, lebombázzák a házat. A fádat. Lehet. És lehetne sorolni még a zavaró, nyugtalanító gondolatokat. De aludni akkor is fogsz tudni. Mert van benned egy ősdrog, amit nem vehet el tőled senki, amit te magad termelsz meg nap mint nap, estére. És egy fa, egy erős ág, egy üreg csak lesz valahol a számodra.

Addig is legyen meg a te mindennapi tigrised. Ha nem is mész el kocogni, képzeld, hogy menekülsz előle. Vagy játszd vissza a napodat, minden sikerével és kudarcával. Támaszd ki, merítsd le a jobb tekédet és a balt is. Nyonyózz minden apróságon, szabadon. És ne gondold, hogy kényszeres vagy. Vagy, amilyen vagy. Legalább az elalvás előtti percekben lehess az, ami. Legalább az agyadat hagyd szabadon kószálni.

És ha már eléggé megszereted magad, ezt a nehezen elalvó formátumot, ezt a rossz opcióját az életnek elalvás előtt, akkor fordulj meg.

Merj hátat fordítani a fának, és szemébe nézni a tigrisednek. Szelídítsd meg, ha tudod. Hívd magadhoz, kockáztass, hátha nem éhes. Légy naiv, légy gyerek. Légy letörölt, tiszta tábla, amire azt ír a sors, a világ, amit csak akar.

És öleld át a tigrisedet, és hívd meg a fádra, fussatok fel együtt. Van ott hely elég. És lehet, hogy ő is kitzasztott, elhajtott, csoporton kívüli éppen, akit elzavart az apja, hogy saját vadászterületet szerezzen. Szóval lehet, hogy neki se könnyű.

És ez az első egyedül töltött éjszakája. Hát fogadd be, lásd vendégül. Hökkentsd meg, hogy megmaradhass, hogy ne ébreszd fel a vadászösztönét.

Nyalogasd éhesen a pofáját, játssz tigriskölyköt! Ha jól csinálod, húst fog hányni neked.

Az utolsó, családban elköltött vacsoráját. Szép álmokat nektek.

S ha még álmodban is kergetne valami, akkor is jobb, ha megfordulsz, és megkérdezed, miért kerget téged.

Talán válaszol is, hogy ő nem tehet semmiről, mert te vagy az, aki kicsinek, árvának, ügyetlennek, *prédának* érzi magát.

Őt te keltetted életre, te tetted fenevaddá, szörnyé.

Ami ugye nincs is.

Szofi

NYÁRI KÉP KÉSŐI KERTTEL

Pedig abban a dalban, hidd el nekem. És azon a nyáron, az utolsón, én nem akartam rosszat neked. Csak nem tudtam beszélni. De elrontani azt nem akartam, nem akartam elrontani a nyaradat. Csak hőség volt, csak gyors rothadás és gyönyörű zöld döglegyek. Csak csillogás és gyorsaság és szépség és életrevalóság. Életrevalósága a le-

gyeknek, mert aszály volt, a pusztulás ünnepe, a gyors, mindennapos halál ünnepe. És én csak néztem és hallgattam, és éreztem a súlyát annak a sok halálnak, annak a sok virágnak, uborkavirágnak és tökvirágnak, és minden virágjában halónak a halálát éreztem, amit láttam magam körül. Éreztem, éreztem a hátamon, a kajaimban és még nem tudom, hol, de hallottam a saját sűrű sóhajtásaimban. De bántani nem akartalak, csak nem tudtam beszélni és nem tudok enni, de el se vágytam sehova, és az baj volt, mert nekem azt jelentette, hogy nem lesznek megoldásaim összel, elképzeléseim, hogyan harcoljak majd a pénztelenséggel. De bántani nem akartalak, csak félttem, félttem némán, félttem, ahogy tudtam, félttem a jövőtől, a közelitől, az ősztől, ami nekem már ott volt egészen. Mert nem tudtam, mi lesz, nem tudtam, hogyan fogunk enni adni, hogyan meleget, és kenyeret ősztől a gyerekeinknek és magunknak. Csak nem tudtam beszélni, mert azt hittem, te is látod, látod, amit én, a sötétet, a feketét, amiben eltűnünk, feloldódunk mind az öten, hiába most a színek, hiába a csillogó döglegyek s a megmaradt lepkevirágaink rózsaszíne, hiába minden ártatlansága a gyermekeinknek, s a mi megmaradt ártatlanságunk, felnőttégünkben is. De sajnálom, sajnálom, hogy ez bántott téged, sajnálom, mert az a nyár neked nyári szünet volt, és én ezt értettem is, de beszélni nem tudtam. Csak félni, félni az ősztől, félni, hogy már megint és újra valami önpusztító, önkizsákmányoló járom alá kell hajtanom a nyakamat, hogy már megint egy önhitt, öntörvényű vállalkozó kedvét kell keresnem, hogy faromnak többször legyen része paskolásban, és kevésszer ütésben. De elrontani a nyaradat nem akartam, csak félttem. És szántam a talpamat, a puha talpamat a hegyesre szikkadt rögökön, de inkább jártam volna mezítláb életem végéig, csak ne azt a nyarat, ne nekem, de másnak se. Inkább zsákruhában, csak ne azt a nyarat, nem megélni, inkább meztelenül, míg élek, inkább kenyéren és vízen megélek, csak a hogyanját tudhattam volna az ősznek, az ötünk őszének, csak sóprögetésből és némán, míg élek, csak megmaradjunk. Csak fagyban és aszályban és söpörve magam előtt, míg élek, csak annyiért, hogy élhessek, élhessünk öten. De ezt elmondani nem tudtam, mert még a szavak is. A szavak is elpártoltak tőlem, de még a madarak is, csak a kutya, aki éjszaka jött, míg aludtunk, a kutya, akit sose láttam, de ott volt és evett, mert reggelre kiürült a tányér. De a szavak nem jöttek, és isten is belenémult az aszályba, amit odacsinált nekünk azon a nyáron, de emlékszem, és Isten segítsen, ha tud, felejteni. Vagy te, de te nem tudsz, mert neked az a nyár más volt, te a megoldást a gyerekek gyors felnövekedésében láttad, de az lehetetlen, én meg csak a felgyorsult pusztulást láttam, a gyors kókadást, gyümölcsfáink lemondását hol erről, hol arról az águkról. Én a kiszáradás stációit láttam, a fát, ahogy viszi a hátán a keresztjét, ami én voltam, én, a fa engem cipelt a hátán magával az aszályban, mert én voltam, aki láttam a lassú kiszáradását. És én, aki nem tudtam neki inni adni. De megbántani akkor se akartalak, csak kértem, hogy azt a dalt hadd hallgassam többször, mintha azzal keltem és azzal feküdtem volna. Azzal a meditációs énekkel a fejemben, a dallammal, ami többször ismétlődött, de mindig más volt körülötte a hangszer. Hol dob, hol hegedű, hol harcos volt, hol olyannyira szelíd, mint a végtelen ég, ha nappal van, és nem pötytyözik csillagok. Mert olyan, olyan akartam én is lenni, olyan,

mint az a meditációs alapgyakorlat, olyan, mint az ember, ha szabad neki embernek lenni, vagyis hol ilyen, hol olyan, de színes, színes, mint a világ. De éppen ettől a színességtől voltam eltiltva valahogy, talán a félelmem oldotta fel őket, nem tudom, csak egykedvűséget éreztem hosszan, bambaságot, a barom bamba pihegését a forróságban, mikor húznia kell mégis. Csakhogy engem nem a jászol és a vödör víz hűvöse várt este, hanem a félelem újra, és este leginkább, hogy újra vége egy napnak, és még nem tudom, még mindig nem tudom, mi lesz velünk ősztol. De megbántani nem akartalak, és az a dal is szép volt, vagy inkább megtartó, mert ki tudja, mi és honnan jön, ami megtart, és ki tudja, mi, és honnan jön, ami végleg elveszít, ami végső bomlását adja a lelkünknek. Mert elsőnek az kezdi a pusztulást, ezt most már biztosan tudom, s csak aztán a ház, a test, amiben a lélek lakik. De sajnálom, sajnálom, hogy nem volt étvágyam, pedig a levegő tiszta volt, mint mindig, a fenyők jól bírták a hőséget. De bántani akkor se akartalak, és nem bánom, hogy ősszel almát vittél a kertünkéből, nagy kosár almát, hisz termett mégis, és sok termett. Hát miért is ne vittél volna, mint Párizs a hölgyeknek azt az egyet. És miért ne nézted volna, ki az, aki magára *veszi*, és lepényt süt belőle, és meg is szórja szépen, gondosan porcukorral, hogy tessen. Teneked tessen a lepény, s aztán a kéz, az arc, s minden egyéb, ami egy nőhöz tartozik, aki társat keres. (Éljetek boldogul! És a dal, az a szufi a te búcsúdaldod lett éntőlem, pedig szép, nagyon szép.)

Találkozás

Azt mondod, tíz év? És csak úgy elröppent?

És még csak nem is bőriben voltál. Hanem szabadon. És csak ittál és énekeltél. És volt egy próbatermetek, és ott is aludtatok. És megkeféltél mindenkit, aki felajánlkozott.

És naná, hogy fogalmad sincs a városok, falvak, nők nevérol. De semmire se volt gondod. Alád szerveztek mindent. Sokat is kerestél, de elittátok, mondod.

Pia mindig volt, de kaja szinte sosem. No, de elröppent, mondod keserűn.

Mert fiatal vagy, és szánsz minden öntudatlan napot, évet most már. És az elivott pénzt is. Míg én, bár nem mondom, irigyellek. Nekem most jól jönne a te elillant tíz évod a nyugdíjig. Engem ugyan nem érdekelne, ha csak úgy elröppenne. Mindennapok nélkül, egészben. Mert de jó is lenne, ha nem kellene időre kelni, indulni, végezni minden apró és nagy dologgal. Ha nem kellene időre leadni a gáz- és villanyóra állását, időre csekket fizetni. Rájönni minden hónapban, hogy milyen kevés a szabad felhasználású pénzünk. Hogy mire odaadjuk a kellő forintokat, szabad forintjaink alig maradnak. Tudod, amit arra költenénk, ami egyediségünket határozná meg. Könyvre, zenére, vitaminra és szandálra. Miközben a kínálat bőséges. Mintha a túltermelési válság egyre inkább túltermelési válságabb lenne. Mert úgy kínálnak már mindent, mintha mi nem is kellenénk semmihez, csak a pénzünk. A kaját forrón, díszesen, már-már előrágva, a szavakat, kultúrát szájbarágva. Csak lassan és röviden.

Az eladás érdekében még az agyunkat is kímélni akarják. Háttér maradhasson minden, kizárható legyen, ha kényünk úgy kívánja. Szép kis ruháinkat meg tökéletes próbababák hordják.

Szóval irigyellek téged, pedig hogy igyekeztem. Hogy irigység ne sápassza az arcomat. Májam ne termeljen hiába epét, mert nekem meg ebből a józan szabadságból van elegendem.

Ahova te vágysz, ahova te igyekszel éppen.

